

Sygn. akt VIII U 463/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2016 r. w Gliwicach

sprawy W. Z. (Z.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury nauczycielskiej

na skutek odwołania W. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 lutego 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu W. Z. prawo do emerytury nauczycielskiej począwszy od dnia 1 września 2015 roku.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIII U 463/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lutego 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art.46 i art.32 ust.5 ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art.88 ust.1 Karty Nauczyciela odmówił ubezpieczonemu W. Z. (Z.) prawa do emerytury, gdyż ubezpieczony do dnia 31 grudnia 2008r. udowodnił jedynie 14 lat i 4 miesiące okresu pracy nauczycielskiej, zamiast wymaganych 20 lat. Organ rentowy wskazał, iż do pracy nauczycielskiej nie zaliczył okresów:

- od dnia 23 maja 1981r. do dnia 30 sierpnia 1984r.,

- od dnia 31 sierpnia 1984r. do dnia 30 sierpnia 1987r.,

- od dnia 31 sierpnia 1987r. do dnia 30 czerwca 1989r., ponieważ ubezpieczony nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego,

- od dnia 1 lipca 1989r. do dnia 31 sierpnia 1990r., ponieważ ubezpieczony nie był zgłoszony do ubezpieczenia jako katecheta.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury domagając się zaliczenia do stażu pracy nauczycielskiej w/w okresów, kiedy to nauczał religii w drodze katechizacji parafialnej. Na potwierdzenie swojego stanowiska ubezpieczony powołał się na orzeczenia Sądu Najwyższego wskazujące, iż parafialna działalność katechetyczna prowadzona przez katechetę w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego wymiaru czasu pracy jest pracą nauczycielską w rozumieniu art.88 ust.1 ustawy Karta Nauczyciela.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. W piśmie procesowym z dnia 26 sierpnia 2016r. organ rentowy wyjaśnił, iż ogólny staż pracy ubezpieczonego na dzień 31 grudnia 2008r. wynosi 33 lata i 3 miesiące i uwzględniony został do niego okres pracy od dnia 1 stycznia 1981r. do dnia 31 grudnia 1990r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. Z. urodzony w dniu (...) legitymuje się na dzień 31 grudnia 2008r. co najmniej 30 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W dniu 7 września 2015r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury nauczycielskiej. W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał w dniu 18 lutego 2016r. decyzję zaskarżoną, omówioną na wstępie.

Z zaświadczenia (...) w K. z dnia 12 czerwca 2001r. wynika, iż ubezpieczony jest kapłanem Archidiecezji (...). Święcenia diakonatu przyjął w dniu 24 lutego 1980r., a święcenia kapłańskie w dniu 16 kwietnia 1981r. Składki na ubezpieczenie społeczne były odprowadzane do (...) Oddział w C..

Z pisma Rzymskokatolickiej Parafii Św. P. i P. w Ś. z dnia 14 listopada 2016r. wynika, iż ubezpieczony pracował w tamt. parafii w latach 1981 – 1984 jako katecheta z dziećmi i młodzieżą. W 1983r. uczył w wymiarze 22 godzin lekcyjnych.

Z pisma Rzymskokatolickiej Parafii J. O. Człowieka w B. z dnia 9 listopada 2016r. wynika, iż ubezpieczony świadczył pracę duszpasterską i nauczycielską w okresie od dnia 31 sierpnia 1984r. do dnia 30 sierpnia 1987r. Był wikariuszem parafii, katechizował w pełnym wymiarze godzin, to jest 22 godziny tygodniowo przez 3 lata nauczania. Pracował bez wynagrodzenia, jak wszyscy ówczesni katecheci.

Z pisma Rzymskokatolickiej Parafii (...) Matki K. w J. z dnia 9 listopada 2016r. wynika, iż ubezpieczony był wikariuszem w tamt. parafii w okresie od dnia 31 sierpnia 1987r. do dnia 30 czerwca 1989r. i katechizował w pełnym wymiarze godzin.

W pierwszej Parafii Św. P. i P. w Ś. ubezpieczony pracował w latach 1981 – 1984 jako wikary. Oprócz niego był tam również proboszcz i kolejny wikary. Parafia ta wtedy liczyła około 15.000 wiernych. Na jej terenie znajdowała się szkoła zawodowa, podstawowa i licea. Ubezpieczony w tym czasie uczył religii w salkach katechetycznych, podobnie jak drugi wikary oraz dwie katechetki. Lekcje religii odbywały się w godzinach popołudniowych od 15:00 do 20:00. Ubezpieczony miał 19 – 20 godzin lekcyjnych tygodniowo. Program nauczania był ogólnopolski ustalony przez Episkopat, a na etapie danej parafii ustalało się plany zajęć. Ubezpieczony prowadził lekcje religii od poniedziałku do piątku. Miał też grupę młodzieży pracującej i dla tej młodzieży katechezę prowadził w piątki od godziny 20:00 do 22:00. Były dzienniki lekcyjne na poszczególnym poziomie nauczania, w których zapiski czynił prowadzący lekcje. Świadectwa wypisywał również prowadzący lekcje.

W kolejnej Parafii J. O. Człowieka w B. ubezpieczony pracował w latach 1984 – 1987 również jako wikary. Był tam, podobnie jak

w poprzedniej parafii, proboszcz i dwóch wikarych. Parafia liczyła około 15.000 wiernych. Ubezpieczony, drugi wikary i jedna katechetka uczyli lekcji religii w salkach katechetycznych. Ubezpieczony miał 22 godziny lekcyjne tygodniowo. Uczył dzieci szkół podstawowych, a także młodzież szkół średnich.

W Parafii (...) Matki K. w J. ubezpieczony pracował w latach 1987 – 1989. Parafia liczyła około 40.000 wiernych. Było tam sześciu księży uczących religii oraz siostry zakonne i katechetki. Ubezpieczony uczył w tym czasie religii w salkach katechetycznych. Pracował od poniedziałku do piątku od godziny 16:00 do 20:00 w pełnym wymiarze czasu pracy. Każdy z uczących religii miał około 600 uczniów. Uczniowie byli podzieleni na poziomy. Katecheza trwała godzinę lekcyjną, czyli 45 minut. Następnie było 15 minut przerwy i o kolejnej pełnej godzinie zaczynała się następna lekcja. Ubezpieczony uczył w tym czasie młodzież szkół średnich.

W spornych okresach ubezpieczony nauczał religii na podstawie skierowania przez biskupa na konkretną parafię tzw. dekretu. Nie podpisywał odrębnych umów.

W Parafii (...) Matki K. w J. razem z ubezpieczonym pracował świadek A. W., który również był wikarym w tamt. Parafii.

Ostatnio ubezpieczony był zatrudniony w Szkole Podstawowej nr (...) im. J. P. II w M. od dnia 1 września 2007r. do dnia 31 sierpnia 2015r. na stanowisku nauczyciela religii. Stosunek pracy został rozwiązany na mocy porozumienia stron, z wniosku ubezpieczonego o jego rozwiązanie.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadka A. W. i z zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozprawy z dnia 13.10.2016r. czas: 00:03:08 – 00:36:20).

Sąd uznał zeznania świadka i ubezpieczonego za wiarygodne, gdyż były one rzeczowe, logiczne, przekonywujące, zasadniczo ze sobą zgodne, a także korespondujące z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego W. Z. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014r. poz.191 ze zm.) nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

Nauczyciele spełniający warunki określone w ust. 1 mogą przejść na emeryturę również w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 (ust.1a).

Do okresu 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, o którym mowa w ust. 1, zalicza się także okres skierowania, na podstawie odrębnych przepisów, do pracy pedagogicznej za granicą (ust.1b).

Nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887), z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz

2)nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioszek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa (ust.2a).

W myśl art. 91b ust. 1 powołanej ustawy do nauczyciela zatrudnionego w wymiarze niższym niż połowa obowiązującego wymiaru zajęć nie stosuje się przepisów m.in. art. 86-91.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że ubezpieczony W. Z. urodzony w dniu (...) posiada na dzień 31 grudnia 2008r. wymagany

co najmniej 30 letni okres składkowy i nieskładkowy, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, na swój wniosek rozwiązał stosunek pracy w dniu 31 sierpnia 2015r.

Kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony do dnia 31 grudnia 2008r. posiada konieczny 20 - letni okres pracy nauczycielskiej, a konkretnie, czy istnieją podstawy do zaliczenia do takiej pracy okresów spornych od dnia 23 maja 1981r. do dnia 30 sierpnia 1984r., od dnia 31 sierpnia 1984r. do dnia 30 sierpnia 1987r., od dnia 31 sierpnia 1987r. do dnia 30 czerwca 1989r. oraz od dnia 1 lipca 1989r. do dnia 31 sierpnia 1990r., kiedy to ubezpieczony miał wykonywać pracę nauczyciela religii w salkach parafialnych.

Ustosunkowując się do żądania zaliczenia tych okresów należy przywołać uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2001 r. (sygn. III ZP 32/00 Lex nr 47590), w której stwierdzono, iż okres nauczania religii w katechizacji parafialnej

w ramach stosunku pracy, przed dniem 25 października 1990r. jest okresem pracy nauczycielskiej w rozumieniu art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.

W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż nie ma podstaw ani prawnych, ani aksjologicznych do różnego traktowania katechizacji (nauki religii), ani w zależności od tego, kto był jej nauczycielem, ani od miejsca, gdzie się odbywała, w szkole, czy też w parafii, a nakaz nauczania religii przez katechetów wyłącznie poza szkołami państwowymi nie może decydować o odmiennym traktowaniu "stanów faktycznych sprzed 1 września 1990r. i po tej dacie - skoro rodzaj i sposób wykonywania, cel i znaczenie nauki religii, było w każdym czasie identyczne". W wyroku z dnia 30 lipca 1997r. (sygn. II UKN 201/97 Lex nr 32701) Sąd Najwyższy uznał, iż parafialna działalność katechetyczna prowadzona przez katechetę w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego wymiaru zajęć jest pracą nauczycielską w rozumieniu art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela w związku z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.). W wyroku z dnia 3 sierpnia 2000r. (sygn. II UKN 661/99 Lex nr 45357) Sąd Najwyższy wskazał, że nauczanie religii w punktach katechetycznych prowadzonych przez osoby prawne K. (...) (parafie) przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 maja 1989r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.) oraz zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 kwietnia 1996r. w sprawie szczegółowego zakresu uprawnień i obowiązków nauczycieli i wychowawców zatrudnionych w szkołach (placówkach) prowadzonych przez osoby prawne K. (...) (M. P. Nr 30, poz. 316) było pracą nauczycielską w rozumieniu art. 1 ust. 1 w związku z art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela oraz art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (por. również wyrok Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 17 kwietnia 2013r. III AUa 1059/12 Lex nr 1314678).

Stanowisko zaprezentowane powyżej tutejszy Sąd w pełni podziela, a odnosząc je do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy stwierdza, iż żądanie ubezpieczonego zaliczenia do pracy nauczycielskiej okresów spornych od dnia 23 maja 1981r. do dnia 30 sierpnia 1984r., od dnia 31 sierpnia 1984r. do dnia 30 sierpnia 1987r., od dnia 31 sierpnia 1987r. do dnia 30 czerwca 1989r. jest w pełni uzasadnione.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika bowiem w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości, iż ubezpieczony w okresach tych będąc księdzem kościoła katolickiego – wikarym w wymienionych wcześniej parafiach, rzeczywiście wykonywał pracę jako nauczyciel religii.

Jako nowo wyświęcony ksiądz ubezpieczony był kierowany do pracy (nauczania)

z młodzieżą w drodze dekretu biskupa. Program nauczania lekcji religii był ogólnopolski ustalany przez Episkopat, natomiast na etapie danej parafii były ustalane plany zajęć. Lekcje religii odbywały się w salkach katechetycznych w godzinach popołudniowych i wieczornych. Pracę nauczycielską ubezpieczony wykonywał w wymiarze przekraczającym połowę wymiaru czasu pracy, często w pełnym wymiarze godzin, co uzasadnione było dużą liczbą uczniów, gdy parafie, w których ubezpieczony przebywał były liczne, a osób uczących religii było stosunkowo niewiele.

Niniejsze potwierdzają zeznania świadka A. W. i zeznania ubezpieczonego, a także powołana w sprawie dokumentacja, w tym w szczególności pisma

z poszczególnych parafii dotyczące okresów spornych, w których w sposób stanowczy stwierdzono, iż ubezpieczony w w/w okresach pracę nauczyciela religii w wymiarze wskazanym wcześniej faktycznie świadczył.

Po zaliczeniu powyższych okresów spornych do pracy nauczycielskiej uznanej przez organ rentowy ubezpieczony na dzień 31 grudnia 2008r. dysponuje 20 – letnim okresem takiej pracy.

Zaznaczyć należy, iż do pracy nauczycielskiej Sąd nie uwzględnił okresu spornego

od dnia 1 lipca 1989r. do dnia 31 sierpnia 1990r., gdyż ubezpieczony w żaden sposób nie wykazał, że również w tym czasie wykonywał pracę nauczycielską. Brak zaliczenia tego okresu pozostaje jednak bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy skoro

po zaliczeniu pozostałych okresów spornych do pracy nauczycielskiej ubezpieczony i tak dysponuje wymaganym okresem takiej pracy.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd stwierdził, iż ubezpieczony spełnia wszystkie konieczne przesłanki prawa do emerytury nauczycielskiej i stąd z mocy art.477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury nauczycielskiej począwszy od dnia 1 września 2015r., czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku (zgodnie z art.129 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.).

(-) SSR del. Renata Stańczak